

ANÁLISE DO PRIMEIRO LÉXICO PRODUCIDO POR NENOS GALEGOS*

MAITE FORJÁN VILLAR
SAGRARIO GARCÍA LÓPEZ
MIGUEL PÉREZ PEREIRA

Departamento de Psicoloxía Evolutiva e da Educación
Universidade de Santiago de Compostela

Introducción

¿Como se adquire o significado das palabras? ¿Que claves se empregan para elabora-las primeiras hipóteses acerca do significado das palabras? ¿Esta adquisición segue unha orde determinada? ¿Que determina esta orde?

Diversas teorías intentan responder a estes interrogantes. Unha das que espertou máis interese foi a *Hipótese dos Trazos Semánticos* de E. Clark (1973), que se basea no suposto de que o significado dunha palabra se pode descompoñer nunha serie de elementos máis pequenos chamados trazos ou compoñentes. Clark afirma que as claves empregadas polos nenos para elabora-las súas primeiras hipóteses sobre o significado das primeiras palabras son de tipo perceptivo. Os nenos comezan identificando o significado dunha palabra con só algúns dos seus compoñentes semánticos ou trazos de significado. A existencia de numerosos datos de que nos primeiros momentos os nenos estenden excesivamente o alcance das palabras parece reforzar esta teoría. Clark considera que as sobreextensións resultarían do feito de que o neno só toma en consideración algún trazo semántico e estende o uso da palabra a tódolos obxectos que presentan eses trazos, como, por exemplo, cando chama *guau-guau* non unicamente a un can, senón tamén a unha vaca, un gato, ou unha ovella. Nese caso, os trazos

---

* Esta investigación realizouse gracias ás axudas concedidas pola Consellería de Educación e Ordenación Universitaria. Xunta de Galicia (XUGA 21104B1) e pola D.G.I.C.Y.T. do Ministerio de Educación (PB1-0776) ó proxecto “A adquisición da linguaxe en nenos galegos bilingües”.

semánticos que subxacerían á palabra *guau-guau* serían [ANIMAL (+CONPEL) +CUADRÚPEDE], que, como se aprecia, son trazos comúns a tódolos exemplares a que se refire o neno coa palabra. Pouco a pouco o neno irá engadindo trazos novos ó significado das palabras, o que levará á corrección das sobreextensións, incorporando progresivamente novas palabras para diferenciar cada tipo de animal.

Datos a favor de claves de tipo perceptivo tamén son proporcionados por Bowerman (1976) quen, empregando a noción de prototipo formulada por Rosch (1973), propón que os prototipos desempeñan un papel importante na adquisición do significado das palabras, xa que un membro prototípico (por exemplo *gorrión* para *paxaro*), que é aquel que xunta máis características dunha clase de obxectos, apréndese antes cós membros periféricos ou atípicos (por exemplo pingüín, avestruz, etc.) que aínda non son recoñecidos como membros desa categoría. De aí que os nenos cometan erros de infraextensión no comezo do seu desenvolvemento léxico, chamando, por exemplo, coche só ós que están en movemento, ou can a certos tipos de can, pero non, por poñer un caso, a un chiguagua. Outros autores, como Nelson (1988) ou Barrett (1983, 1995), tamén apelaron á teoría dos prototipos para explicar ese fenómeno da infraextensión, pero sen propoñer que as características dos exemplares típicos fosen de carácter perceptivo unicamente.

No comezo do desenvolvemento lingüístico, os nenos usan as primeiras palabras en contextos moi familiares, nos que ocorre unha secuencia de accións dos participantes na situación de maneira moi regular, caracterizados tamén eses contextos polo carácter repetitivo das accións dos adultos, etc. Situacións como certos xogos sociais (como o cucú, xogos de dar cousas a outro, ou coller cousas doutro) ou as situacións de comer ou de baño, constitúen bos exemplos do anterior. Esas situacións foron denominadas *formatos* por Bruner (1986) e varios autores comprobaron que as primeiras palabras que producen os nenos están vinculadas a elas (Camaioni e Laicardi, 1985; Nelson, 1988; Barrett, 1995), teñen, por así dicilo, un significado só dentro desa situación. De aí que o neno diga, por exemplo, a palabra *pumba* cando empuxa os cubos amontoados xogando coa nai a construír e tirar torres de cubos, pero non noutras situacións en que algo cae, ou en que alguén tira algo. Dise, logo, que o neno presenta un uso da linguaxe (das primeiras palabras) moi contextualizado, moi vencellado a contextos específicos, familiares para el. Segundo eso, os nenos aínda non terían unha representación conceptual dunha palabra, senón que a representación vinculada a esa palabra sería do que se chaman eventos ou acontecementos (Barrett, 1983, 1995; Nelson,

1988). A palabra ten un sentido dentro desa secuencia de accións ou acontecementos, pero aínda non ten un significado xeneralizado, conceptual, de aí ese uso restrinxido que manifestan os nenos ó comezo. Posteriormente será cando os nenos empecen a ser capaces de abstraer trazos comúns a determinados tipos de obxectos, accións, ou características dos obxectos e seres, e ocorra o que propoñen autores como Bowerman ou Clark (Barrett, 1995).

Outros teóricos rexeitan a relevancia das claves perceptivas e enfatizan a importancia de factores de tipo funcional. Nelson (1974), baseándose no feito de que o primeiro vocabulario é moi selectivo, afirma que a primeira base de clasificación para o neno é o ter en común a mesma función. As cousas chegan a considerarse como membros dunha mesma categoría non porque parezan semellantes polo seu aspecto, senón pola semellanza que poidan ter no seu comportamento, na súa forma de funcionar, na forma en que se actúa sobre eles, ou polo seu uso, é dicir, polas súas características funcionais. Probablemente, ambas concepcións, a de base perceptual e a de base funcional, acheguen elementos que hai que integrar para dar conta de como os nenos adquiren o significado das palabras.

Por outra banda, Nelson (1973) afirma a existencia de diferencias no proceso de adquisición da linguaxe que se traducen en diferencias no estilo lingüístico, que ela denominou expresivo e referencial. Eses estilos sitúanse en dous extremos dos seguintes parámetros: na adquisición e uso das palabras (predominio de nomes fronte ó predominio de pronomes) no tipo de contidos que expresan (obxectos fronte a estados ou actitudes persoais) e na estrutura das súas emisións (analítico fronte a global). Algúns nenos iníciase na linguaxe de xeito analítico ou *referencial* empregando gran cantidade de nomes para referirse a obxectos e accións e usando a linguaxe para un extenso rango de funcións pragmáticas, mentres que outros baséanse nun uso *expresivo* e sintético, empregando palabras de interacción social (*ola, adeus, por favor, boas noites*), e formulando frases útiles para dirixi-lo comportamento doutras persoas (Nelson, 1988). Así, algúns parecen estar aprendendo a falar das cousas e outros de si mesmos e doutras persoas; uns están aprendendo unha linguaxe para referirse ós obxectos e outros unha linguaxe máis axeitada para a interacción social.

Obxectivos do estudio

No presente traballo, que é de carácter prospectivo, intentaremos acadar os seguintes obxectivos:

1.- Observar se a adquisición do primeiro vocabulario segue un patrón de desenvolvemento cunha orde determinada e con contidos comúns nos suxeitos estudados.

2.- Observar as características do léxico e a posible existencia de formas diferenciadas ou variacións individuais nos nenos á hora de aprender a linguaxe.

3.- Ver que tipo de variables poden determinar esas diferenzas, en caso de existiren.

Metodoloxía

Suxeitos

Analizouse o primeiro léxico de catro nenos galegos -Andrea, Anxo, Mar e Nuria- criados en ambiente galegofalante, durante o período da aparición das primeiras cincuenta palabras. A lingua habitual da familia nos casos de Anxo e Andrea é o galego, mentres que no caso de Mar e Nuria hai un uso mesturado do galego e castelán.

Dos catro nenos estudados, Anxo, Mar e Andrea son fillos únicos mentres que Nuria ten un irmán maior ca ela. Os catro nenos pertencen a familias cun nivel sociocultural medio/alto.

O estudio abrangue o período comprendido entre a aparición da primeira palabra ata que o repertorio léxico chega ás 50 palabras no caso de Mar, Andrea e Anxo, agás no caso de Nuria, da que se rexistran só 42 palabras. Os nenos chegan a esta marca a idades distintas: Mar adquire as 50 primeiras palabras ós 1;4,21 (1 ano, 4 meses e 21 días), Andrea ós 1;6,14 e Anxo ós 1;9,2; pola súa banda Nuria adquire as 42 primeiras palabras ós 1;4,15.

Procedemento

Para a recollida das primeiras producións empregouse a folla de rexistro que aparece no Anexo I, baseada na de Nelson (1973).

O rexistro deste primeiro vocabulario infantil foi levado a cabo polas nais ou pais dos nenos. Neste rexistro só se recolle a produción das 50 primeiras palabras tal como as din por primeira vez, sen ter en conta os usos posteriores desas palabras. Ó mesmo tempo rexístrase a

data de produción de cada palabra e o contexto (indicando, pedindo, xogando, etc.) no que esta aparece. Obsérvase tamén que a forma fonética das palabras é case sempre aproximada á dos adultos e ás veces totalmente idiosincrática. O criterio adoptado neste estudo para considerar algo como palabra foi que a unidade de son tivera unha certa consistencia e fora empregada polo neno cun significado claro que era recoñecido pola nai ou pai.

A decisión de utiliza-los pais ou nais como principal fonte de datos e non un observador externo á familia adestrado especificamente carrea unha serie de problemas, como son a variabilidade entre eles á hora de entender certos sons como linguaxe, a súa habilidade para interpreta-las producións do seu fillo ou filla, e a consistencia e coitado con que eles toman os informes. Non obstante, o uso dos pais como observadores presenta a vantaxe do contacto cotián e a familiaridade co neno, que sen dúbida son unha grande axuda para a comprensión das producións infantís.

As palabras foron clasificadas de acordo co sistema de categorización empregado por Nelson (1973), que aparece no Cadro I.

CADRO 1

Categorías empregadas para a análise do vocabulario

1. NOMBRES ESPECÍFICOS: palabras empregadas para referirse a un exemplar dunha categoría. Por exemplo nomes de persoas ou animais.
2. NOMBRES XERAIS: palabras empregadas para referirse a tódolos membros dunha categoría.
3. ACCIÓNS: palabras que describen, demandan ou acompañan unha acción.
4. MODIFICADORES: palabras referidas ás propiedades ou calidades das cousas ou eventos. Inclúen atribucións (feo, pequeno), posesión (meus, meu) e recorrencia (máis, outro).
5. PERSOAL-SOCIAL: palabras que expresan estados afectivos e relacións sociais.
6. PALABRAS FUNCIÓN: termos que realizan unicamente unha función gramatical como artigos, preposicións, conxuncións e pronomes interrogativos.

Para determinar se existían contidos e formas regulares asociadas co desenvolvemento, as palabras foron clasificadas de acordo coa súa orde de adquisición. Esta medida permitíranos, ó mesmo tempo, ve-las diferencias individuais na composición do vocabulario de cada neno ó longo dunha curva de adquisición.

Resultados

Os resultados seguintes atinxen a análise do léxico acadado polos suxeitos dentro do período da adquisición das primeiras 50 palabras, agás no caso de Nuria da que se rexistraron só 42 palabras. Este período foi completado polos diferentes nenos entre as idades de 16 e 23 meses, sendo a idade media de 18,25. Estes datos axústanse ós obtidos por Nelson (1973), a cal informa da consecución deste período entre os 15 e 24 meses.

O total de vocabulario dos catro nenos foi clasificado seguindo o sistema de categorías de Nelson tendo en conta o contexto no que se producen. Os resultados aparecen na Táboa 1. No Anexo II aparece o listado de tódalas palabras empregadas por cada neno.

TÁBOA 1	
Porcentaxe media por categoría para os catro nenos	
CATEGORÍA	%
N. Específicos	21,35%
N. Xerais	44,79%
P. Acción	14,58%
Modificadores	8,85%
Persoal-Social	9,80%
P. Función	0,50%

Atopamos unha apreciable semellanza na composición deste primeiro léxico. A categoría de nomes xerais é a máis frecuente (44,79%): *auga, chupete, coche*, etc. A seguinte en frecuencia é a de nomes específicos (21,35%), *mamá, papá* e nomes de animais de compañía. Séguelle a categoría de palabras acción, fundamentalmente verbos, cun 14,58%, con palabras como *mira, trae*, etc. Menos frecuentes resultaron os modificadores (8,85%), as palabras persoal-social (*ola, adeus, non*) (9,80%), e palabras función que só constitúen o 0,5%.

Os resultados globais para os 4 nenos indican que o seu estilo na adquisición do léxico seméllase ó dos nenos que Nelson (1973) catalogou como referenciais. Esta mesma conclusión pódese deducir tamén da análise individualizada do léxico producido por cada neno.

De seguido preséntanse os resultados da análise do léxico de Anxo, Nuria, Mar e Andrea (Táboa 2), de maneira individualizada, de xeito que se poidan comparar entre si.

TÁBOA 2
Tipo e porcentaxe de uso das primeiras palabras

	MAR	ANDREA	NURIA	ANXO
N. Específicos	10 (20%)	10 (20%)	17 (40,4%)	4 (8%)
N. Xerais	19 (38%)	23 (46%)	12 (28,5%)	32 (64%)
Accións	8 (16%)	7 (14%)	6 (14,2%)	7 (14%)
Modificadores	5 (10%)	4 (8%)	3 (7,1%)	5 (10%)
Persoal-Social	7 (14%)	6 (12%)	4 (9,5%)	2 (4%)
Funcionais	1 (2%)	0 (0%)	0 (0%)	0 (0%)
TOTAL	50(100%)	50(100%)	42(100%)	50(100%)

Na Figura 1 preséntanse de forma gráfica os resultados obtidos na análise do vocabulario inicial.

En xeral, estes resultados coinciden cos obtidos por Nelson (1973) con 18 nenos norteamericanos, quen atopou que o léxico máis frecuentemente empregado era o da categoría de nomes xerais, seguida da dos nomes específicos, menos frecuentes eran as categorías de palabras accións, modificadores e persoal-social. Non obstante, os resultados difiren dos de Nelson nalgúns matices, presentando os nenos galegos unha porcentaxe menor de nominais xerais (44,7% fronte a un 51%), menos palabras función (0,50% fronte a un 4%) e máis nomes específicos (21,3% fronte a un 14%) cós nenos norteamericanos.

Facendo unha análise individual do tipo e porcentaxe de uso das primeiras palabras observadas nos nosos suxeitos, cabe destaca-la existencia dun patrón inverso en canto ó uso dos nominais específicos e xerais en Nuria con respecto a Anxo, especialmente, pero tamén ós demais nenos. Efectivamente, Nuria produce unha maior porcentaxe de nominais específicos (40,4%) ca Anxo (8%), pero unha máis escasa porcentaxe de nominais xerais (28,5%) ca aquel (64%).

Tamén é de salientar que Anxo é quen máis se axusta ó patrón propio do estilo referencial, xa que é quen adquire un maior número de nomes xerais (64%) e, ó mesmo tempo, menos palabras da categoría persoal-social (4%), non adquirindo ningunha palabra de tipo funcional. Por último, sinalar que Mar ten as porcentaxes máis altas dos catro nenos nas categorías de persoal-social (14%) e nas palabras función (2%).

A análise da composición do primeiro vocabulario, comparando a adquisición das 10 primeiras palabras e das 10 últimas, mostra a existencia dun cambio no curso da adquisición (ver Figura 2). O máis destacado deste cambio é que en tódolos nenos se atopa un elevado incremento na proporción de nomes xerais (35% fronte a un 60%) e un descenso no número de nomes específicos (40% fronte a un 7,5%). Tamén se aprecian máis palabras acción cara ó final do período estudado (7,5% fronte a un 20%), e menos palabras persoal-social (0% fronte a un 2,5%).

Para a análise do contido do vocabulario de cada neno empregáronse só os nominais xerais por se-los seus referentes os máis fáciles de identificar. As categorías dos nominais xerais producidas por tódolos nenos amósanse na Táboa 4.

Os ítems de comida foron os máis sobresaíntes nesta primeira adquisición (26,74%) seguidos dos animais (11,62%) e as palabras referidas ás partes do corpo (11,62%), mentres que mobles, roupa e obxectos persoais foron máis escasos.

TÁBOA 4	
Categorías semánticas representadas no vocabulario de nominais xerais	
Categorías Semánticas	%
Comida	26,74%
Animais	11,62%
Xoguetes	2,32%
Partes do Corpo	11,62%
Mobles-Partes da Casa	8,13%
Obxectos Persoais	9,30%
Roupa	6,97%
Persoas	3,48%
Vehículos	10,46%
Miscelánea	8,13%
TOTAL	86 (100%)

Discusión

Unha primeira análise do primeiro léxico dos nenos móstranos a existencia dun patrón de desenvolvemento cun predominio de palabras nominais, independentemente do ambiente lingüístico (monolingüe / bilingüe) no que viven os nenos. Hai, tamén, unha grande uniformidade nas primeiras palabras adquiridas (ver Táboa 2), tendo máis relevancia

a categoría de nomes xerais (*auga, chupete, coche*) seguida da de nomes específicos (*mamá, papá*) e da de clases de palabras que describen accións como *mira, trae*, etc. As categorías semánticas dos nominais xerais máis empregadas polos nosos suxeitos son os termos referidos á comida (26,74%) a animais (11, 62%) e a vehículos (10,46%), o que coincide cos resultados obtidos por Nelson (1973).

Ademais desta regularidade no tipo e contido das palabras adquiridas, tamén se atopou, mediante a comparanza das dez primeiras palabras coas dez últimas, un cambio na composición do vocabulario que é común a tódolos nenos (ver Táboa 2). O máis destacado deste cambio é o incremento na proporción de nominais xerais e o correspondente descenso de nominais específicos. Isto parece indicar que a xeneralización de nomes ós membros dunha categoría (nomes comúns ou xerais) é un proceso que se incrementa coa idade. De tódolos xeitos, esa hipótese só poderá ser comprobada mediante un estudio lonxitudinal no que se siga a evolución no curso de cada palabra.

Con respecto ó estilo de aprendizaxe da lingua, o noso estudio mostra que os catro nenos presentan un tipo de léxico que se podería catalogar dentro do que Nelson denomina como referencial, con predominio das palabras contido como nomes, verbos e adxectivos. Este estilo implica unha preferencia polos nomes dos obxectos que coñecen (44,74% de nomes xerais) cando falan. Os nenos referenciais son máis analíticos, e por eso a súa linguaxe asimila formas individuais extraídas das emisións lingüísticas que se refiren ós obxectos e accións concretas. A existencia de estilos lingüísticos non só implica distintas formas de aborda-la aprendizaxe da linguaxe senón que reflicte tamén as diferencias no uso que os nenos fan da linguaxe. Os nenos referenciais usan a lingua non só como un medio de comunicación, senón tamén para aprender cousas sobre o seu ambiente. Empregan a linguaxe como ferramenta para investigar e falar sobre o mundo inanimado.

Pola contra, os expresivos posúen unha maior variedade de rutinas sociais que expresan mediante frases feitas, empregan palabras funcionais de sentido xeral, como os pronomes, que están ligados ó contexto de maneira que, en ausencia deste, non é posible interpretalos claramente. Os nenos expresivos utilizan a linguaxe como instrumento comunicativo, centrándose máis na propia interacción, na actividade das persoas e nos estados subxectivos nos que se atopan.

Para explica-la tendencia a usar un estilo de linguaxe referencial aludiuse a factores de tipo non lingüístico como son variables demográficas (sexo e orde de nacemento) (Nelson, 1973; Peters, 1977) e o nivel cultural e económico dos pais (Nelson, 1973, 1981; McCabe,

1989). Múltiples estudos (Nelson 1973, 1981; Snow et al., 1976) mostran que os nenos referenciais vivían xeralmente en familias con status socio-económico máis alto cós nenos expresivos. Revisando os traballos sobre adquisición da linguaxe e status socio-económico, todos parecen estar de acordo con que o tamaño do vocabulario, a velocidade de adquisición e a claridade da articulación (características que distinguen os estilos expresivo e referencial) son menores nos suxeitos de clase baixa.

Consideramos que a nosa investigación apunta tamén á existencia desa relación entre o nivel sociocultural alto dos pais e o grupo referencial, xa que os catro suxeitos da nosa mostra, todos pertencentes a familias de nivel cultural medio-alto, forman parte do grupo referencial. Non obstante, para sustentar esa hipótese sería necesaria unha mostra meirande de suxeitos que incluía tamén nenos de clase social baixa, de maneira que poideramos aprecia-lo seu estilo.

O cativo número de suxeitos analizados e as súas características tampouco permiten dilucidar nada sobre certos factores ós que se aludiu para explicar características do primeiro léxico coma a orde de nacemento e o sexo.

Os datos que obtivemos apoiarían máis ben a primacía de factores de tipo funcional na adquisición temperá. Os obxectos sobre os que os nenos actúan e as propias accións que realizan parecen ser as palabras polas que o neno sente especial preferencia. Con moi poucas excepcións tódalas palabras listadas son obxectos móbiles ou manipulables. Logo, parece que os nenos tenden a usa-las primeiras palabras en relación coas súas propias accións, aínda que non de forma exclusiva (Barrett, 1983, 1995), accións que realiza en situacións de interacción coa nai, quen tutela e guía o neno nas súas actividades. Probablemente, esas actividades nas que o neno ou nena produce as primeiras palabras son situacións habituais na súa vida e que, por tanto, lle son familiares. A pesar de que os aspectos funcionais parecen ser un determinante importante das palabras que o neno elixe, non podemos por iso descartar factores de tipo perceptivo (Clark, 1973).

Se ben é certo que non podemos extraer conclusións firmes deste estudo, tanto polo número de suxeitos estudados coma polo propio carácter do traballo, sen embargo si parece claro que a orde de adquisición do primeiro léxico non se pode explicar por un único factor senón pola interacción de varios factores, algúns dos cales están interrelacionados.

Referencias bibliográficas

- Barrett, M.D. (1983). The early acquisition and development of the meanings of action-related words. En Th. B. Seiler & W. Wannemacher (eds.), *Concept development and the development of word meaning*. Berlin: Springer.
- (1995). Early lexical development. En P. Fletcher & B. MacWhinney (eds.), *The handbook of child language*. Oxford: Blackwell.
- Runer, J. (1986). *El habla del niño*. Barcelona: Paidós.
- Bowerman, M. (1986). Desarrollo semántico y sintáctico. En R.L. Schiefelbusch (ed.), *Bases de intervención del lenguaje*. Madrid: Alhambra.
- Camaioni, L. & Laicardi, C. (1985). Early social games and the acquisition of language, *British Journal of Developmental Psychology*, 3, 31-39.
- Clark, E. V. (1973). What's in a word? On the child's acquisition of semantics in his first language. En T.E. Moore (ed.), *Cognitive development and the acquisition of language*. New York: Academic Press.
- McCabe, A.E. (1989). Differential language learning styles in young children: the importance of context, *Developmental Review*, 9, 1-20.
- Nelson, K. (1973). Structure and strategy in learning to talk, *Monographs of the Society for Research in Child Development*, 38 (Serial nr. 149).
- (1974). Concept, word and sentence: interrelations in acquisition and development, *Psychological Review*, 81, 267-285.
- (1981). Individual differences in language development: implications for development and language, *Developmental Psychology*, 17, 2, 170-187.
- (1988). *El descubrimiento del sentido. La adquisición del significado compartido*. Madrid: Alianza Editorial.
- Peters, A. (1977). Language learning strategies: does the whole equal the sum of the parts?, *Language*, 56, 560-573.
- Rosch, E. (1973). On the internal structure of perceptual and semantic categories. En T. E. Moore (ed.): *Cognitive development and the acquisition of language*. New York: Academic Press.
- Snow, C., Arlman-Rupp, A., Hassing, Y., Jobse, J., Jooster, J., & Vorster, J. (1976). Mothers' speech in three social classes, *Journal of Psycholinguistic Research*, 5, 1-20.

ANEXO I
INSTRUCCIÓN PARA A FOLLA DE REXISTRO DO
PRIMEIRO VOCABULARIO INFANTIL

INSTRUCCIÓN E GUÍA PARA REALIZA-LA RECOLLIDA DE PALABRAS.

Columna 1: palabra.- Referir calquera son que faga o neno ou a nena que a) imite unha palabra recente dun adulto ou un neno maior; ou b) sexa usada como unha palabra polo neno para indicar algunha cousa, persoa, acción, desexo, etc., tanto se soa coma as palabras adultas para a mesma cousa coma se non.

Na medida en que sexa posible, dar á vez a pronunciación do neno ou nena e a palabra adulta que significa. Se non estás seguro/a de se o neno a está usando para significar algo, indica esto na columna de Comentario.

Columna 2: Data de uso.- Data en que o neno utilizou por primeira vez a palabra.

Columna 3: imitacións.- ¿Utilizou a palabra despois de que a dixo alguén? Si ou non.

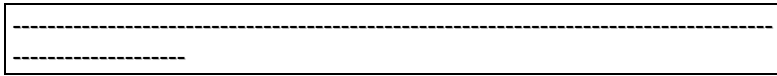
Columna 4: ¿Díxolle a palabra a alguén?.- Si ou non. Indicar a quen (O neno está falando para si mesmo, por exemplo xogando, ou a alguén que estaba con el nesa ocasión?).

Columna 5: ¿Que estaba sucedendo?.- Realizar unha breve descrición de:

- ¿Onde estaba o neno ou a nena?
- ¿Quen estaba presente con el ou ela?
- ¿Que estaba facendo?
- ¿Estaba xogando con algo ou usando algo? Se é así, que cousa?
- ¿De que humor estaba? ¿Ledo? ¿Irritable?....
- ¿Que pensas que estaba tratando de dicir?

FOLLA DE REXISTRO DO PRIMEIRO VOCABULARIO INFANTIL

Palabra	Día do 1º uso	Imitación	¿Díxolle a palabra a alguén?	Comentario
(1)	(2)	(3)	(4)	(5)

ANEXO II
REPERTORIO LÉXICO DE MAR, ANDREA, NURIA E ANXO,
AGRUPADO EN CATEGORÍAS

Lendas: 1= Nome específico, 2= Nome xeral, 3=Acción, 4= Modificador, 5= Palabra persoal social, 6= Palabra función.

Entre parénteses aparece o significado atribuído polos pais.

MAR: 50 primeiras palabras (Ata 1;4,21)

- 1 Ola (Manola)
- 1 Olo (Manolo)
- 1 ala (avoa)
- 1 mamá
- 1 Mari
- 1 Pa (Pila)
- 1 papá
- 1 pepe (Pepe)
- 1 tatá (Mary)
- 1 tí (Martín)
- 2 aau (onomatopea de gato)
- 2 aba (auga)
- 2 elo (pelo)
- 2 haba (faba)
- 2 lete (leite)
- 2 món (queixo)
- 2 món (xamón)
- 2 nena (nena)
- 2 nené
- 2 odo (quentador)
- 2 oló (reloxo)
- 2 pa (pan)
- 2 pa (planta)
- 2 pe (pé)
- 2 popó (coche)
- 2 rum rum (onomatopea de coche)
- 2 tac-tac (onomatopea de reloxo)
- 2 teté (chupeta)
- 2 to (botón)

3 da (dáme/dar)
3 mira
3 pa:: (pasa)
3 pó (escapou)
3 pon (poñer)
3 tá (está)
3 tae (trae)
3 ve:: (ven)
4 aí
4 aítá (aí está)
4 bapa (guapa)
4 ma (máis)
4 ma:: (malo)
5 ::ala:: (cando fai calquera cousa ou chega a un sitio)
5 hola
5 nho (non)
5 ólo (colo)
5 pi (pis)
5 si
5 tes (tres) (xogando cos cubos)
6 a

ANDREA: 50 primeiras palabras (Ata 1;6,14)

1 Aea (Sarela)
1 Ana
1 Lola
1 mamá
1 Mila
1 Oia (Gloria)
1 papá
1 Pepe
1 Pili
1 Putón (Plutón, o gato da casa)
2 a vaca
2 aaguas (paraugas)
2 agua
2 boca
2 can/ guau-guau
2 chán
2 croque
2 eilla (cerilla)
2 illa (silla)

2 lleta (galleta)
2 maán (mazá)
2 mán
2 nene/a
2 o cú
2 o ollo
2 ota (pelota)
2 ovo
2 pan
2 papa
2 popó (coche)
2 teite (leite)
2 tete (chupeta)
2 uva
3 abe (dáme)
3 able (abre)
3 achou (marchou)
3 atá (xa está)
3 noaia (non hai nada)
3 poma (toma)
3 pota (senalando unha porta para que se lle abraise)
4 ota (outra)
4 oto (outro)
4 pica (pica, cando algo pica)
4 tete (este sinalando algún obxecto)
5 adós (adiós)
5 ola
5 no
5 si
5 upa (pedindo que a collan)
5 vale

NURIA: 42 primeiras palabras (Ata 1;4,15)

1 ana (Ana) (chamando á prima)
1 bondo (Alfonso) (chamando ó pai)
1 canana (colega) (repetía a Fina)
1 Dani (Daniel) (o nome dun amiguiño)
1 Ema (Chema) (o seu boneco)
1 Isa (Alicia)
1 Lila (nome da cadela do tío)
1 mamá
1 mina (chamando á madriña)

- 1 nana (Ana)
- 1 Ono (Antonio) (chamando ó tío)
- 1 Pa (Pablo)
- 1 Paba (Pablo: imitaba amigo chamando ó seu irmán)
- 1 papá
- 1 papi (papá, repetíao, imitando á nai que o chamaba)
- 1 Pina (Fina) (chamando a Fina)
- 1 Tidi (Matilde) (chamando á avoa)
- 2 baba (auga)
- 2 baubau
- 2 cote (cando ve un coche)
- 2 lili (luz) (cando se acende algunha luz)
- 2 paca (vaca)
- 2 peta (porta)
- 2 petete (chupete)
- 2 petito (patito) (xogaba cun pato de xoguete)
- 2 pupa (referíndose a unha ferida da nai)
- 2 puté (¿puré?)
- 2 tató (tractor) (o que di a avoa)
- 2 vaca (as vacas do avó)
- 3 calle (para ir fóra da casa)
- 3 mira (mira) (sinalando algo que lle chama a atención)
- 3 oma (toma)
- 3 pamba (pegándolle a Fina)
- 3 tae (trae)
- 3 vuela ('llueve' chove)
- 4 bapa (guapa) (repetíao ó vestila)
- 4 fio (frío) (oíndo dicir ós pais que vai frío)
- 4 meu
- 5 eeé, eeé (adormentando un boneco)
- 5 ió, ió (mirando a TV na que saían bonecos facendo de sirena)
- 5 no (non: para dicir non)
- 5 si (si)

ANXO: 50 primeiras palabras (Ata 1;9,2)

- 1 [tabum'bum] (chave do coche)
- 1 [ma'ma] (mamá)
- 1 [ʃu] (Suso)
- 1 [ta'ta] ou [pa'pa] (papá)
- 2 [ʃe'ʃe] (xersei)
- 2 [ʔo:ʔo:] (porco)
- 2 [aβa], [aβaβa], [awβa] (auga)

- 2 [aβu'βu] (autobús)
 2 [a'mãŋ] ou [a'ma] (a mán)
 2 [a'pa] ou [pa'pa] (pantalón)
 2 [a'pe] ou [pe] (pé)
 2 [a'u] ou [a'uɥu] (iogur)
 2 [baβow] (can)
 2 [br'br], [bu:bu:] (coche)
 2 [brum'brum] (máquina que faga ruído: aspirador, cortacésped).
 2 [bu'bu:] ou ['mu:] (vaca)
 2 ['eta], ['teta] ou ['te:ta] (galleta)
 2 [ja'jaja] ou [la'jaša] (laranxa)
 2 ['kaka] (caca)
 2 [ka'ka] (galiña, ave)
 2 [na'di] (nariz)
 2 [nẽ'ne] (meno, nena)
 2 [ø'ɫɔ] (reloxo)
 2 ['pa] (pan)
 2 ['papa] ou [a'tapa] (tapa, tapón)
 2 ['pe] (pera)
 2 ['pe] ou ['be] (man)
 2 ['ʂu], ['fu] ou [fu'fu] (zume)
 2 ['ta] (trasteiro)
 2 ['tara] (*cuchara* 'culler')
 2 [tate'tiŋ] (calcetín)
 2 ['tiŋ] (camisa)
 2 [ti'ta] (tic tac)
 2 [ta'to] (tractor)
 2 [to'u] (zapato, zapatilla)
 2 ['uʂ], [u'uf] (luz)
 3 [a'fi] (así)
 3 ['bate], ['batse] ou ['ba:] (irse, voume)
 3 [o'ta] ou [no'ta] (non está)
 3 [pa'pa] (tapar)
 3 ['pi] (pis)
 3 ['pum] ['pumba] [ta'pum] (golpe, golpear, caer)
 3 ['too] ou ['tow] (rematou, acabou, parou)
 4 [a'ki] ou [a'i] (aquí, aí, alí)
 4 [a'li] (aí, alí)
 4 ['lo:] (¿manchado, sucio?)
 4 [ta'ki] (está aquí)
 4 ['toto] (tonto)
 5 [d'ɔʂ] ou ['ɔ:ʂ] (adiós)

5 [no:] (non)